

Textil v muzeu

podklady pro zkoušku

okruh X. – Tvorba
výstavy/expozice textilních
sbírek

Tvorba výstavy/expozice textilních sbírek

Základními kroky pro úspěšnou realizaci výstavy/expozice obecně je stanovit a rozvinout:

1. Námět
2. Libreto
3. Odborný scénář

Tyto kroky na sebe navazují, nelze je vynechat nebo měnit jejich pořadí.

Námět je nápad, jakou výstavu/expozici chceme vytvořit. Stanovujeme v něm téma, které by mělo být jednak zajímavé pro veřejnost, ale také by mělo zhodnocovat sbírkotvornou činnost daného muzea, tzn. navrhovatel by měl vědět, kdy navržené téma bylo v daném muzeu i v okolních institucích prezentováno. Jinak je veřejností přijímána prezentace, která byla před rokem v sousedním městě a jinak je přijímána taková, která nebyla 10 let. Rovněž stanovujeme časový interval (krátkodobá či střednědobá výstava, dlouhodobá expozice), rozsah z hlediska prostoru a zda-li výstava bude určena pouze pro dané muzeum nebo se bude jednat o výstavu putovní.

Libreto je základní osnova výstavy/expozice. Téma je v ní rozpracováno do základní charakteristiky – obsahuje popis tématu z hlediska časového vymezení, obsahového a členění obsahu na menší celky. Rovněž představuje způsoby prezentace, užití výstavních prostředků a jaké budou využity sbírkové předměty. Charakterizuje výstavní prostor a to i z hlediska optimálních podmínek pro daný druh sbírkových předmětů, udává případné stavební či jiné technické úpravy. Představuje, na jaké skupiny návštěvníků bude výstava/expozice zaměřena, jakým způsobem bude prezentována v médiích, bude-li doprovázena tiskovinami. Nedílnou součástí libreta je i odhad výše finančních prostředků pro realizaci výstavy/expozice, způsob realizace (vlastními silami, spolupráce s externí dodavatelskou firmou) a časové náročnosti na přípravnou část a samotnou realizaci výstavy/expozice.

Je žádoucí podrobit libreto recenznímu řízení, zejména jedná-li se o střednědobé výstavy a dlouhodobé expozice.

Odborný scénář výstavy/expozice charakterizuje téma výstavy/expozice jako celek a následně ho dělí do menších okruhů, které vymezuje osvětlujícím textem a obsahuje pokyny pro realizátory výstavy/expozice . Určuje sled těchto okruhů za sebou, aby naplňovaly smysluplně celé téma. Pro tyto okruhy stanovuje skupiny sbírkových předmětů určených k instalaci, popř. pro reprodukování jejich podoby (např. sbírková fotografie, která nebude vystavena, ale bude součástí textů pro návštěvníky), obsahuje podrobné údaje o sbírkových předmětech (název, inv. číslo, rozměry), pokyny o způsobu jejich instalace (ve vitríně, volně bez ochrany, položený, zavěšený apod.) a doplnění o informace formou popisků, textů či jiných médií. Doprovodné texty a popisky pro výstavu jsou v odborném scénáři rozpracovány do konečné podoby, upravují se pouze po stránce korekturní (slovosled, pravopis apod.).

Obsahuje již konkretizované požadavky pro dosažení optimálního prostředí pro vystavované sbírkové předměty (vlhkost, teplotu, světelnost, bezprašnost), popř. upozornění na speciální režim vystavování pro vybrané sbírkové předměty (výměna po určité době za kopii, jiný předmět), speciální kontroly předmětu apod.

Odborný scénář slouží jako základní materiál pro tvorbu dalších scénářů – výtvarného a technického.

Scénář výtvarný řeší pohledovou stránku výstavy/expozice, vzniká na základě odborného scénáře, řeší celkovou grafickou podobu, výběr grafických prvků, barevnost, typ písma, uspořádání grafických prvků, tiskovou kvalitu apod.

Scénář technický na základě odborného a výtvarného scénáře řeší veškeré rozvody elektřiny, klimatizace, signálů, typy osvětlení, stavební úpravy a druhy stavebních materiálů, kotvení, technické vybavení (od stavby vitrín, zástěn, panelů, PC, promítání atd.)

Čím je podmíněna úspěšná realizace výstavy/expozice textilních sbírek?

- * existence sbírky textilních předmětů v muzeu
- * přítomnost odborného pracovníka, který se orientuje v problematice textilních sbírek, jejich dokumentace a prezentace
- * přítomnost konzervátora textilu, popř. možnost dodavatelsky získat konzervátorské nebo restaurátorské služby
- * vznik námětu, libreta a vypracování scénáře odborného, výtvarného, technického
- * existence výstavního prostoru
- * finanční prostředky na realizaci výstavy/expozice
- * možnost vytvoření realizačního týmu složeného z pracovníků muzea, nebo i externistů, jež svou prací pokryjí veškeré potřeby realizace výstavy/expozice

Optimální podmínky pro realizaci výstavy/expozice textilních sbírkových předmětů

* **teplota** uvnitř výstavního prostoru – 18-20° C

je o něco vyšší než v depozitáři vzhledem k pocitům návštěvníků (15°C je už nepříjemná)

* **vlhkost** 50-55°C

stejná jako v depozitáři, ovšem velmi rychle kolísá vzhledem k momentálnímu počtu návštěvníků

* **světelnost** 50-100luxů

50 luxů je minimum, téměř tma, při krátkodobém osvitu je možno zvýšit mez až do 100 luxů, výtečný je prostor bez oken, pokud okna jsou, nutné jejich zatemnění

* **klimatizace** – řízené hodnoty prostředí z hlediska vlhkosti, teploty a prašnosti – umožňuje reagovat na změny klima ve výstavním prostoru způsobené velkým počtem návštěvníků nebo změnami počasí v závislosti na ročním období nebo v případě dlouhodobého sucha, tepla nebo vlhka.

- * **Omezení prašnosti** prostředí, kde se pohybují návštěvníci a zajištění bezprašného prostředí pro sbírkové předměty prostřednictvím prachotěsných vitrín
- * **Zabránění** vniknutí a rozmnožování **biologických škůdců** zejména molů, kožojedů, hlodavců apod.
- * **Omezení přímého kontaktu** návštěvníků se sbírkovými předměty prostřednictvím zábran nebo vitrín
- * **Neinvazivní instalace textilních sbírkových předmětů** pomocí podložek, podpěr, korpusů či figurín – do textilního sbírkového předmětu nejsou zapíchnuty žádné kovové špendlíky, textilií nejsou protahovány silony a nitě, za které potom předmět visí. Instalační pomůcky poskytují podporu, tvarují oděvní součástku podobně jako tělo. Podmínkou je, že instalační pomůcky nesmí poškodit textilií ať již mechanicky (ostrá hrana, větší než samotná textilní součástka) nebo chemicky (nevhodné povrchové úpravy se mohou přenést na textilií). Jako vhodný materiál se užívá plexisklo, sklo, dřevo, odkyselený papír, tkané i netkané textilie apod.